

НАРЕДБА № 3 от 1.08.2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите

Издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на здравеопазването и министъра на земеделието и храните, обн., ДВ, бр. 71 от 12.08.2008 г., в сила от 12.08.2008 г.

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С наредбата се определят:

1. нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
2. изискванията за вземане и изпитване на почвени проби за определяне съдържанието на вредни вещества.

Глава втора ПРЕДОХРАНИТЕЛНИ КОНЦЕНТРАЦИИ (ПК), МАКСИМАЛНО ДОПУСТИМИ КОНЦЕНТРАЦИИ (МДК), ИНТЕРВЕНЦИОННИ КОНЦЕНТРАЦИИ (ИК) ЗА ТЕЖКИ МЕТАЛИ И МЕТАЛОИДИ (ТММ) И УСТОЙЧИВИ ОРГАНИЧНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ (УОЗ) И НЕФТОПРОДУКТИ В ПОЧВИТЕ

Чл. 2. Нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите са определени въз основа на оценка на риска за околната среда и човешкото здраве в три нива:

1. предохранителни концентрации;
2. максимално допустими концентрации;
3. интервенционни концентрации.

Чл. 3. Съдържанията по чл. 2 на тежки метали и металоиди са определени като концентрации, посочени в приложение № 1, табл. 1 - 3, като се отчитат типът земеползване, обектите на опазване, механичният състав и рН (H₂O) на почвите.

Чл. 4. Съдържанията по чл. 2 на устойчиви органични замърсители и нефтопродукти са определени като концентрации, посочени в приложение № 2, без да се отчита типът земеползване, обектите на опазване, механичният състав и рН (H₂O) на почвите.

Глава трета ВЗЕМАНЕ И ИЗПИТВАНЕ НА ПОЧВЕНИ ПРОБИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ СЪДЪРЖАНИЕТО НА ВРЕДНИ ВЕЩЕСТВА В ПОЧВИТЕ

Чл. 5. (1) За определяне съдържанието на вредни вещества в почвите се вземат и изпитват почвени проби по методи съгласно български или международни стандарти, а ако няма такива - по валидирани вътрешноеведомствени методи.

(2) Вземането и изпитването на почвени проби се извършва от акредитирани лаборатории.

- (3) Задължителната дълбочина за вземане на почвени проби е посочена в приложение № 3.
- (4) Използваните методи за изпитване гарантират граница на откриване за съответното вредно вещество с един порядък по-ниска от нормите по чл. 2.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Вредни вещества" са изброените в приложенията метали, металоиди и органични вещества.
2. "Предохранителна концентрация" е съдържание на вредно вещество в почвата в mg/kg, превишаването на която не води до нарушаване на почвените функции и до опасност за околната среда и човешкото здраве.
3. "Максимално допустима концентрация" е съдържание на вредно вещество в почвата в mg/kg, превишаването на която при определени условия води до нарушаване на почвените функции и до опасност за околната среда и човешкото здраве.
4. "Интервенционна концентрация" е съдържание на вредно вещество в почвата в mg/kg, превишаването на която води до нарушаване на почвените функции и до опасност за околната среда и човешкото здраве.
6. "Обекти на опазване" са човекът, почвите и подземните води.
7. "Тип земеползване" е предназначението на териториите, определено с устройствените схеми и планове.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 14, ал. 1 от Закона за почвите (ДВ, бр. 89 от 2007 г.).

§ 3. Тази наредба отменя Наредба № 3 от 1979 г. за норми относно допустими съдържания на вредни вещества в почвата (обн., ДВ, бр. 36 от 1979 г.; изм. и доп., бр. 5 от 1996 г., бр. 54 от 1997 г., бр. 21 от 2000 г.; доп., бр. 39 от 2002 г.).

§ 4. Контролът по прилагането на наредбата се осъществява от министъра на околната среда и водите или от упълномощени от него лица.

§ 5. Наредбата влиза в сила от датата на обнародване в "Държавен вестник".

Приложение № 1

Норми за предохранителни концентрации за тежки метали и металоиди в почвите (определени като общо съдържание в mg/kg суха почва при екстракция с aqua regia)

Таблица 1

Почва	Тежки метали и металоиди								
	ар	ка	ме	хр	ни	ол	ци	жи	коб
	се	дм	д	ом	ке	ов	нк	ва	алт
	н	ий	Cu	Cr	л	о	Zn	к	Со
	As	Cd			Ni	Pb		Hg	
Фоновы концентрации									
Стандартна почва с рН (Н2О) $\geq 6,0$	10	0,4	34	65	46	26	88	0,03	20
Предохранителны концентрации									
1. Глинесто-песъчливы и песъчливы почвы	15	0,6	50	90	60	40	11	0,05	30
2. Песъчливо-глинести	15	0,6	60	110	65	45	16	0,07	35
3. Глинести почвы	20	1,0	70	130	70	50	18	0,08	40
4. Почвы с повишено при-родно съдържание на ТММ	Установяват се, ако е необходимо, на базата на локални фоновы стойности.								

Забележки:

- При $pH < 6,0$ предохранителныте стойности за почвите с песъчливо-глинест механичен състав се прилагат за глинести почвы, а стойностите за глинесто-песъчливите и песъчливите почвы – за почвите с песъчлив глинест механичен състав.
- За олово границата на рН е $< 5,0$.

Нормы за максимално допустимы концентрации и интервенционны концентрации за тежки метали и металоиды в почвите на обработваемы земли и постоянны тревны площади (определены като общо съдържание в mg/kg суха почва при екстракция с aqua regia)

Таблица 2

ТММ	рН (Н2О) ≥ 1	Максимално допустимы концентрации			Интервенционны концентрации
		обработваемы земли	постоянны тревны площади	коэффициент на корекция	

1	2	3	4	ия- КК2)	6
Арсен (As)		25	30	1,2	90
Кадмий (Cd)	<6,0 6,0–7,4 >7,4	1,5 2,0 3,0	2,0 2,5 3,5	1,3	12
Мед (Cu)	<6,0 6,0–7,4 >7,4	80 150 300	80 140 200	1,2	500
Хром (Cr)		200	250	1,2	550
Никел (Ni)	<6,0 6,0–7,4 >7,4	90 110 150	70 80 110	1,2	300
Олово (Pb)	<6,0 6,0–7,4 >7,4	60 100 120	90 130 150	1,3	500
Живак (Hg)		1,5	1,5	1,2	10
Цинк (Zn)	<6,0 6,0–7,4 >7,4	200 320 400	220 390 450	1,3	900

Забележки:

1) рН, определено при съотношение почва : вода 1:5 и време на взаимодействие с вода 5 h.

2) КК-коефициент за корекция се прилага за почви със съдържание на физична глина (частици <0,01 mm) > 60 % в орния хоризонт (дълбочина 0–20 cm) и/или хоризонт А (0–10 cm) на необработваеми земи чрез умножаване на стойностите на максимално допустими концентрации за обработваеми земи и постоянни тревни площи с КК. Данните за съдържание на физична глина се вземат от почвени карти и очерци или чрез изпитване на място.

Норми за максимално допустими концентрации и интервенционни концентрации за тежки метали и металоиди в почвите на населени места, паркове, спортни площадки и индустриални/производствени терени (определени като общо съдържание в mg/kg суха почва при екстракция с aqua regia)

Таблица 3

ТММ	Населени места, паркове, спортни площадки	Индустриални/ производствен и терени
-----	---	--

	МДК	ИК	МДК	ИК
Арсен (As)	25	50	40	120
Кадмий (Cd)	8	12	10	40
Мед (Cu)	300	500	500	1000
Хром (Cr)	200	550	300	600
Никел (Ni)	100	300	250	700
Олово (Pb)	200	500	500	1000
Живак (Hg)	8	10	10	40
Цинк (Zn)	400	900	600	1500

Приложение № 2

КЪМ ЧЛ. 4

Норми за предохранителни концентрации, максимално допустими концентрации и интервенционни концентрации за устойчиви органични замърсители и нефтопродукти в почвите (определени като общо съдържание в mg/kg суха почва)

№	Наименование	Справочни фоновистойности	ПК	МДК	ИК
I. Полициклични ароматни въглеводороди					
1	РАН ₁₆ (сума)	0,150	0,40	4,0	40
2	Нафтален	0,022	0,02	0,1	-
3	Аценафтен/АСЕ	0,010	0,03	0,2	-
4	Аценафтилен/АСУ	0,003	0,03	0,2	-
5	Флуорен/FLU*	0,010	0,03	0,3	-
6	Фенантрен/РНЕ	0,015	0,045	0,4	-
7	Антрацен/АНТ	0,005	0,050	0,5	-
8	Флуорантен/FLA	0,015	0,020	0,1	-
9	Пирен/PYR	0,008	0,020	0,2	-
10	Бенз[а]антрацен/BaA	0,003	0,020	0,2	-
11	Хризен/CHR	0,008	0,020	0,2	-
12	Бензо[б]флуорантен/BbF + Бензо[j]флуорантен/BjF + Бензо[к]флуорантен/BkF	0,016	0,020	0,2	-
13	Бензо[а]пирен/BaP	0,005	0,015	0,1	-
14	Бензо[е]пирен/BeP	0,008	0,020	0,15	-
15	Индено[1,2,3-cd]пирен/IND	0,011	0,020	0,2	-
16	Дибенз[ah]антрацен/DbahA	0,002	0,020	0,1	-
17	Бензо[ghi]пирилен/BghiP	0,004	0,020	0,1	-
II. Полихлорирани бифенили					
18	PCB ₆ (сума)	0,005	0,02	0,2	1
19	2,4,4'-трихлорбифенил PCB-28	0,001	0,001	0,01	-
20	2,2',5,5'-тетрахлорбифенил PCB-52	0,001	0,001	0,01	-
21	2,2',4,5,5'-пентахлорбифенил PCB-101	0,001	0,004	0,01	-
22	2,2',4,4',5'-хексахлорбифенил PCB-138	0,001	0,004	0,04	-

23	2,2',4,4',5,5',- хексахлорбифенил РСВ-153	0,001	0,004	0,04	-
24	2,2',3,4,4',5,5',- хептахлорбифенил РСВ-180	0,000	0,004	0,04	-
III. Органохлорни пестициди					
25	Хексахлорбензен	-	0,025	0,25	10
26	α - β - γ -Хексахлорциклохексан	-	0,001	0,01	2
27	DDX (сума DDT, DDD и DDE) DDX (сума DDT, DDD и DDE)	-	0,3	1,5	4
28	2,4' и 4,4'- Дихлордифенилдихлоретилен /-o,p'-и p,p'-DDE/	-	0,1	0,5	-
29	2,4' и 4,4'-Дихлордифенил- 2,2- дихлоретан /o,p'-и p,p'-DDD/	-	0,1	0,5	-
30	2,4' и 4,4'-Дихлордифенил- 2,2,2- трихлоретан /o,p' и p,p'- DDT/	-	0,1	0,5	-
31	IV. Нефтопродукти	-	100	300	1200 (5000)*

Забележка. * Стойността се отнася за индустриални/производствени терени.

Приложение № 3

към чл. 5, ал. 3

Дълбочина на пробовземане на почвени проби според типовете земеползване

Тип земеползване	Дълбочина на пробовземане (см)
Населени места	0-10
Паркове	10-40
Спортни площадки	10-40
Индустриални/ производствени терени	0-10 10-40
Обработваеми земи	0-20 20-40
Постоянни тревни площи	0-10 10-40